

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคลอดทารกน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ที่ฝากครรภ์โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง จังหวัดตาก

ประภาพร คำแสนราช¹, สิทธิพร ทองสอดแสง², ปภาดา หอมจันทร์³ และ เจษฎาพร สุพสอน⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคลอดทารกแรกคลอดน้ำหนักน้อย ในมารดาที่มาฝากครรภ์ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง จังหวัดตาก กลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มมารดา ที่มาฝากครรภ์และคลอดทารกน้ำหนักน้อย จำนวน 86 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและแบบสอบถามปัจจัยเสี่ยงมารดา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ร้อยละ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง เพศหญิง มีอายุน้อยกว่า 20 ปี (ร้อยละ 51.2) ประกอบอาชีพทำไร่/ทำสวน (ร้อยละ 58.1) มีรายได้มากกว่า 50,000 บาท ต่อปี (ร้อยละ 61.6) ไม่ได้เรียนหนังสือ (ร้อยละ 59.3) นับถือศาสนา พุทธ (ร้อยละ 95.3) ประวัติการคลอดบุตร 1 ครั้ง (ร้อยละ 54.7) ไม่เคยมีประวัติการแท้งบุตร (ร้อยละ 81.4) มี น้ำหนักตัวขณะตั้งครรภ์น้อยกว่า 45 กิโลกรัม (ร้อยละ 69.8) ฝากครรภ์ขณะอายุครรภ์ครั้งแรก น้อยกว่า 12 สัปดาห์ (ร้อยละ 75.6) มีการฝากครรภ์น้อยกว่า 4 ครั้ง (ร้อยละ 53.5) มีอายุครรภ์ขณะคลอด น้อยกว่า 36 สัปดาห์ (ร้อยละ 54.7)

คำสำคัญ : ทารกน้ำหนักตัวน้อย

¹ อาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

² อาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

³ อาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

⁴ อาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

Factors Related to Low Birth Weight Newborns at Health Promotion Hospital, Tha Song Yang Subdistrict, Tak province

Prapaporn Khamsaenrat¹, Suthiphon Thonsbsang², Paparda Homchan³ and Jetsadaporn Suphason⁴

ABSTRACT

This research is objective to study the factors associated with low birth weight among mothers with high antenatal care in Health Promoting Hospital, Tha Song Yang Sub-District, Tak Province. Sample group The group of 86 mothers The tools used to collect data are general inquiries and maternal risk factor questionnaires. A general information questionnaire and maternal risk factors questionnaire. The data was analyzed by using statistical distribution of frequency, percentage. The results of the study showed that the sample was female 100% Younger than 20 years 51.2% Farming /Gardening 58.1% Earn 50,000 baht per year 61.6% Uneducated 59.3% Buddhist 95.3% 1 maternity 54.7% No history of miscarriage 81.4% Pregnancy body weight less than 45 kg. 69.8% Antenatal care during the first trimester of more than 12 weeks 75.6% There are fewer than 4 pregnancy deposits. 53.5% Less than 36 weeks gestational age. 54.7%

KEYWORDS : Low birth weight infant

¹ Lecturer, Faculty of Public Health, Northern College

² Lecturer, Faculty of Public Health, Northern College

³ Lecturer, Faculty of Public Health, Northern College

⁴ Lecturer, Faculty of Public Health, Northern College

บทนำ

ทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อย (low Birth Weight, LBW) หมายถึง ทารกที่มีน้ำหนักตัวต่ำกว่า 2,500 กรัม ซึ่งอาจจะเป็นทารกก่อนกำหนด (Preterm Infant) หรือครบกำหนดที่มีน้ำหนักตัวน้อยกว่าอายุครรภ์ก็ได้ ซึ่งโดยปกติทารกแรกเกิดควรมีน้ำหนักแรกเกิด 2,500 กรัม ถึงประมาณ 3,800 กรัม ทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยเป็นภาวะที่มีความเสี่ยงสูง เสี่ยงต่อการตายในระยะปริกำเนิดหรือแรกคลอด รวมถึงขวบปีแรกของชีวิต ซึ่งพบว่าประมาณร้อยละ 60 ของทารกที่เสียชีวิตในระยะ 28 วันแรก (Neonatal period) นอกจากนี้ทารกแรกเกิดน้ำหนักตัวน้อยยังเสี่ยงต่อการเจ็บป่วย ภาวะทุพโภชนาการ และการมีพัฒนาการล่าช้าในทุกด้านมากกว่าเด็กที่มีน้ำหนักแรกคลอดปกติ และยังส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างมารดากับทารก เนื่องจากทารกต้องอยู่โรงพยาบาลเป็นเวลานาน น้ำหนักแรกเกิดของทารกจึงนับเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ แม้ว่าปัจจุบันวิทยาการทางการแพทย์สาขาปริกำเนิดและทารกแรกเกิดก้าวหน้ามาก ทำให้ทารกแรกเกิดรอดชีวิตมากขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่เศรษฐกิจสูง

ปัญหาทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อย (low Birth Weight, LBW) จึงเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของโลกและของประเทศ ซึ่งประเทศไทยกำหนดเป้าหมาย LBW ไม่เกินร้อยละ 7 แต่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ดังจะเห็นได้จากการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย (Multiple Indicators Cluster Survey: MICS) ครั้งที่ 4 (UNICEF OFFICE for Thailand, 2007) ประเทศไทยปี พ.ศ. 2548-2549 มีการคลอดทารกน้ำหนักน้อยร้อยละ 9.2 และปี พ.ศ. 2555 มีการคลอดทารกน้ำหนักน้อยร้อยละ 7.6 ปี พ.ศ.2558-2559 การคลอดทารกน้ำหนักน้อยร้อยละ 9.4 (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข แผนยุทธศาสตร์, 2559) สอดคล้องกับสถิติสาธารณสุขปี พ.ศ.2560 พบว่าการคลอดทารกน้ำหนักน้อย (ตั้งแต่ 2500 กรัม ให้น้อยกว่า) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556-2560 เท่ากับร้อยละ 10.8, 10.4, 10.6, 11.1 และ 11.1 ตามลำดับ (กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2560)

จังหวัดตาก ปี 2560 ยังคงพบเด็กน้ำหนักแรกเกิดน้อย ร้อยละ 7.73 ที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เด็กแรกเกิดเสียชีวิตอันมีผลมาจากทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักน้อย ทางผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคลอดทารกน้ำหนักน้อยที่มาฝากครรภ์กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของหญิงตั้งครรภ์ที่มารับบริการฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยงของมารดาที่มีผลต่อการคลอดทารกน้ำหนักน้อยที่ฝากครรภ์กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง

สมมุติฐานของการวิจัย (ถ้ามี)

1. ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อการคลอดทารกน้ำหนักน้อยที่ฝากครรภ์กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง
2. ปัจจัยเสี่ยงของมารดามีผลต่อการคลอดทารกน้ำหนักน้อยที่ฝากครรภ์กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคลอดทารกน้ำหนักน้อยที่ฝากครรภ์กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาที่มีผลต่อการคลอดทารกน้ำหนักน้อยที่ฝากครรภ์กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง ซึ่งจะทำให้การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ หญิงตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง ที่คลอดทารกน้ำหนักน้อย จำนวน 86 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคลอดทารกน้ำหนักน้อยของหญิงตั้งครรภ์ที่ฝากครรภ์ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง ซึ่งเป็นการศึกษาแบบการวิจัยย้อนหลัง ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross-sectional retrospective) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 การกำหนดประชากรและเลือกตัวอย่าง
- 3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการคลอดทารกน้ำหนักน้อยของหญิงตั้งครรภ์ ซึ่งประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ศาสนา

3.3.2 ปัจจัยเสี่ยงของมารดา ได้แก่

1. ประวัติการคลอดบุตรได้แก่ ไม่เคยคลอดบุตร เคยคลอดบุตร 1 ครั้ง เคยคลอดบุตรตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป
2. ประวัติการแท้งบุตร ได้แก่ ไม่เคยแท้งบุตร เคยแท้งบุตร 1 ครั้ง เคยแท้งบุตรตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป
3. น้ำหนักตัวขณะตั้งครรภ์ ได้แก่ น้อยกว่า 45 กิโลกรัม มากกว่าหรือเท่ากับ 45 กิโลกรัม
4. อายุครรภ์ขณะครรภ์ครั้งแรก (สัปดาห์) ได้แก่ น้อยกว่า 12 สัปดาห์ มากกว่าหรือเท่ากับ 12 สัปดาห์
5. การฝากครรภ์ (ครั้ง) ได้แก่ น้อยกว่า 4 ครั้ง มากกว่าหรือเท่ากับ 4 ครั้ง
6. อายุครรภ์ขณะคลอด (สัปดาห์) ได้แก่ น้อยกว่า 36 สัปดาห์ มากกว่าหรือเท่ากับ 36 สัปดาห์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และมีผู้ช่วยในการเก็บข้อมูล 2 คน โดยขออนุญาตจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลท่าสองยาง เพื่อขอรายชื่อหญิงตั้งครรภ์ที่คลอดทารกน้ำหนักต่ำกว่า 2,500 กรัม

ภายหลังจากได้รับอนุญาตแล้วผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลตามบ้านของมารดาที่คลอดบุตรมีน้ำหนักต่ำกว่า 2,500 กรัม ดังนี้

1. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลของตัวอย่างตามแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้วจึงนำ

ข้อมูลมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้อมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ได้แก่

1. ค่าร้อยละ (percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (mean)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation, SD)

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N = 86)	ร้อยละ (100.0)
อายุ		
อายุต่ำกว่า 20 ปี	44	51.2
อายุ 20 ปีขึ้นไป	42	48.8
อาชีพ		
ทำไร่/ทำสวน	50	58.1
ค้าขาย	19	22.1
รับจ้างทั่วไป	17	19.8
รายได้ (ต่อปี)		
น้อยกว่า 50,000 บาท	33	38.4
มากกว่า 50,000 บาท	53	61.6
การศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	51	59.3
ป.1-ป.3	27	31.4
ป.4-ป.6	4	4.7
มัธยมขึ้นไป	4	4.7
ศาสนา		
พุทธ	82	95.3
คริสต์	2	2.3
อิสลาม	2	2.3

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 20 ปี (ร้อยละ 51.2) อายุมากกว่า 20 ปี (ร้อยละ 48.8) ประกอบอาชีพเกษตรทำไร่/ทำสวน (ร้อยละ 58.1) มีรายได้มากกว่า 50,000 บาทต่อปี (ร้อยละ 61.6) ไม่ได้เรียนหนังสือ (ร้อยละ 59.3) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 95.3)

ตารางที่ 2 ปัจจัยเสี่ยงของมารดา

ปัจจัยเสี่ยงของมารดา	จำนวน (N = 86)	ร้อยละ (100.0)
ประวัติการคลอดบุตร (ครั้ง)		
ไม่เคย	0	0
1 ครั้ง	47	54.7
2 ครั้งขึ้นไป	39	45.3
ประวัติการแท้งบุตร (ครั้ง)		
ไม่เคย	70	81.4
1 ครั้ง	14	16.3
2 ครั้งขึ้นไป	2	2.3
น้ำหนักตัวขณะตั้งครรภ์ (กิโลกรัม)		
น้อยกว่า 45 กิโลกรัม	60	69.8
มากกว่าหรือเท่ากับ 45 กิโลกรัม	26	30.2
อายุครรภ์ขณะครรภ์ครั้งแรก (สัปดาห์)		
น้อยกว่า 12 สัปดาห์	65	75.6
มากกว่าหรือเท่ากับ 12 สัปดาห์	21	24.4
การฝากครรภ์ (ครั้ง)		
น้อยกว่า 4 ครั้ง	46	53.5
มากกว่าหรือเท่ากับ 4 ครั้ง	40	46.5
อายุครรภ์ขณะคลอด (สัปดาห์)		
น้อยกว่า 36 สัปดาห์	47	54.7
มากกว่าหรือเท่า 36 สัปดาห์	39	45.3

หญิงตั้งครรภ์ส่วนใหญ่เคยคลอดบุตรมาแล้ว 1 ครั้ง (ร้อยละ 5.7) เคยคลอดบุตร 2 ครั้งขึ้นไป (ร้อยละ 45.3) ไม่มีประวัติการแท้งบุตร (ร้อยละ 81.4) มีประวัติการแท้งบุตร 1 ครั้ง (ร้อยละ 16.3) และมีประวัติการแท้งบุตร (ร้อยละ 2.3)

หญิงตั้งครรภ์ที่ฝากครรภ์ส่วนใหญ่มีน้ำหนักตัวขณะฝากครรภ์ครั้งแรก น้อยกว่า 45 กิโลกรัม (ร้อยละ 69.8) มีน้ำหนักตัวมากกว่าหรือเท่ากับ 45 กิโลกรัม (ร้อยละ 30.2)

หญิงตั้งครรภ์ส่วนใหญ่มาฝากครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุครรภ์ น้อยกว่า 12 สัปดาห์ (ร้อยละ 75.6) มากกว่าหรือเท่ากับ 12 สัปดาห์ (ร้อยละ 24.4)

หญิงตั้งครรภ์ส่วนใหญ่ฝากครรภ์น้อยกว่า 4 ครั้ง (ร้อยละ 53.5) มากกว่าหรือเท่ากับ 4 ครั้ง (ร้อยละ 46.5)

หญิงตั้งครรภ์ส่วนใหญ่มีอายุครรภ์ขณะคลอด น้อยกว่า 36 สัปดาห์ (ร้อยละ 54.7) มากกว่าหรือเท่ากับ 36 (ร้อยละ 45.3)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคลอดทารกน้ำหนักน้อยของหญิงตั้งครรภ์ที่ฝากครรภ์ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง กลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาครั้งนี้คือ หญิงตั้งครรภ์ที่คลอดทารกแล้วทารกมีน้ำหนักน้อยหรือต่ำกว่าเกณฑ์ ที่มาฝากครรภ์ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง จำนวนทั้งสิ้น 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยเก็บจากแบบสอบถามตัวอย่างจำนวน 86 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การอภิปรายผล

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างหญิงตั้งครรภ์ มีอายุน้อยกว่า 20 ปี (ร้อยละ 51.2) ประกอบอาชีพทำไร่/ทำสวน (ร้อยละ 58.1) มีรายได้มากกว่า 50,000 บาท ต่อปี (ร้อยละ 61.6) ไม่ได้เรียนหนังสือ (ร้อยละ 59.3) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 95.3) มีประวัติการคลอดบุตร 1 ครั้ง (ร้อยละ 54.7) มีประวัติคลอด 2 ครั้งขึ้นไป (ร้อยละ 45.3) ไม่เคยมีประวัติการแท้งบุตร (ร้อยละ 81.4) มีประวัติการแท้งบุตร 1 ครั้ง (ร้อยละ 16.3) มีประวัติการแท้งบุตร 2 ครั้งขึ้นไป (ร้อยละ 2.3) มีน้ำหนักตัวขณะตั้งครรภ์น้อยกว่า 45 กิโลกรัม (ร้อยละ 69.8) มีน้ำหนักมากกว่าหรือเท่ากับ 45 กิโลกรัม (ร้อยละ 30.2) ฝากครรภ์ขณะอายุครรภ์ครั้งแรก น้อยกว่า 12 สัปดาห์ (ร้อยละ 75.6) อายุครรภ์มากกว่าหรือเท่ากับ 12 สัปดาห์ (ร้อยละ 24.4) มีการฝากครรภ์น้อยกว่า 4 ครั้ง (ร้อยละ 53.5) ฝากครรภ์มากกว่าหรือเท่ากับ 4 ครั้ง (ร้อยละ 46.5) มีอายุครรภ์ขณะคลอด น้อยกว่า 36 สัปดาห์ (ร้อยละ 54.7) มากกว่าหรือเท่ากับ 36 สัปดาห์ (ร้อยละ 45.3)

หญิงตั้งครรภ์ที่ฝากครรภ์กับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง ในปี พ.ศ.2563 จำนวน 86 คน โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ น้ำหนักตัวเพิ่มขณะตั้งครรภ์ จำนวนครั้งของการฝากครรภ์ อายุครรภ์ขณะคลอด น้ำหนักตัวเพิ่มขณะตั้งครรภ์ ในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์มีความสัมพันธ์กับการเกิดทารกน้ำหนักแรกเกิดน้ำหนักน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยของมารดาที่ส่งผลต่อ น้ำหนักของทารกแรกเกิดน้อยกว่า 2,500 กรัม ของสินชัย รองเดชและอนันต์ อัครสุวรรณกุล และผลการศึกษาของนางลักษณ์ ทองโตศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยในประเทศไทย จึงมีความจำเป็นจะต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลหญิงตั้งครรภ์และขณะตั้งครรภ์ โดยเฉพาะการปฏิบัติตนของหญิงตั้งครรภ์ตามหลักโภชนาการ โดยให้มีความรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับวิถีชีวิตของหญิงตั้งครรภ์อย่างแท้จริง จำนวนครั้งของการฝากครรภ์ในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์มีความสัมพันธ์กับการเกิดทารกน้ำหนักแรกเกิดน้ำหนักน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดทารกน้ำหนักน้อยของภัทรวดี อัญชลีชไมกรม เนื่องจากมารดาที่ตั้งครรภ์ส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนยางพาราต้องกรีดยางกลางคืน กลางวันต้องนอนพัก ทำให้ไม่ได้มาฝากครรภ์ตามนัด และรวมถึงการตั้งครรภ์ของมารดาที่อายุน้อย ไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการดูตนเองในระยะตั้งครรภ์ จากปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการให้บริการฝากครรภ์ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน การให้ความรู้ในโรงเรียนพ่อแม่เพื่อให้มารดาเห็นความสำคัญของการฝากครรภ์อายุครรภ์ขณะคลอดในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ ความสัมพันธ์กับการเกิดทารกน้ำหนักแรกเกิดน้ำหนักน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มี

ผลต่อการเกิดทารกน้ำหนักน้อยของซินชัย รองเดชและอนันต์ อัครสุวรรณกุลจึงมีความจำเป็นจะต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์ โดยเฉพาะการปฏิบัติตัวของหญิงตั้งครรภ์หลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลให้เกิดการคลอดก่อนกำหนด เช่น การสูบบุหรี่หรือสิ่งเสพติด ภาวะเครียด การใช้แรงงานขณะตั้งครรภ์ โรคแทรกซ้อนขณะตั้งครรภ์ การติดเชื้อของระบบสืบพันธุ์ และการติดเชื้อของระบบทาง-เดินปัสสาวะ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. พัฒนาระบบประสานงานระหว่างโรงพยาบาลและศูนย์อนามัยชุมชนให้มีการฝากครรภ์ในเชิงรุกสำรวจหญิงตั้งครรภ์ในพื้นที่รับผิดชอบ
2. จัดระบบให้มีการฝากครรภ์เชิงรุกจากเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ทำสองยาง โดยจัดรถหน่วยฝากครรภ์เคลื่อนที่ไปในพื้นที่ห่างไกล
3. จัดระบบติดตามหญิงตั้งครรภ์ที่ผัดนัดการฝากครรภ์ รวมทั้งประสานงานกันกับเจ้าหน้าที่ในการดูแลติดตาม
4. กลุ่มเสี่ยงควรได้รับการเฝ้าระวังและติดตามอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาการตั้งครรภ์

เอกสารอ้างอิง

- กุลสตรี วรธนะไพสิฐ และยิ่งขวัญ อยู่รัตน์. (2562). การศึกษาอุบัติการณ์และปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับการเกิดทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยในโรงพยาบาลรามาริบัติ กรุงเทพฯ. **วารสารวิชาการกระทรวงสาธารณสุข**. 29(1), 100-110.
- นงลักษณ์ ทองโต. (2553). ปัจจัยเสี่ยงต่อการให้กำเนิดทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยในประเทศไทย. **วารสารประชากร**. 3(1), 53-68.
- ประคอง ตั้งสกุล. (2554). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะน้ำหนักตัวของทารกแรกเกิดต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา**. 6(2), 113-122.
- ปิยะนุช พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพขณะตั้งครรภ์กับน้ำหนักตัวทารกแรกเกิด. **วารสารพยาบาลสกลนคร**. 19(1), 1-11.

- ภัทรวดี อัญชลีชไมกร. (2554). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยโรงพยาบาลเจ้าพระยา
ยมราช จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข. 3(1),71-79.
- วรรณญา แก้วเอี่ยม. (2563). การศึกษาปัจจัยเสี่ยงของมารดาที่มีผลต่อการคลอดทารกแรกเกิดน้ำหนักน้อยใน
โรงพยาบาลห้วยยอด จังหวัดตรัง. วารสารวิชาการแพทย์เขต 11. 34(3), 63-72.
- สินชัย รongเดช และอนันต์ อัครสุวรรณกุล. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการคลอดทารกน้ำหนักน้อยของหญิงฝากครรภ์
ในโรงพยาบาลย่านตาขาว จังหวัดตรัง. วารสารวิชาการสาธารณสุข. 22(1), 113-121.
- สมเกียรติ พุทธิเสนารักษ์ และโสพิศ บุรินทรภิบาล. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการคลอดทารกน้ำหนักน้อยของหญิง
ตั้งครรภ์ที่ฝากครรภ์ในโรงพยาบาลวังวิเศษ จังหวัดตรัง. วารสารวิชาการสาธารณสุข. 29(3), 497-507.
- อรพินท์ กอสนาน. (2556). ผลต่อการเกิดทารกน้ำหนักน้อยในโรงพยาบาลบางน้ำเปรี้ยว. วารสารศูนย์การศึกษา
แพทยศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า. 30(4), 287-299.